

# לולא

לולא האמנתי לראות בטוב ה' קוה אל ה' וחזק ויאמץ ליבך וקוה אל ה'

(1) ספר דברים פרק כ

(א) כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ וְרָאִיתָ סוֹס וָרֶכֶב עִם רֹב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלֶה מִצְרָיִם מִצְרָיִם:

(ב) וְהָיָה כְּקָרְבָּכֶם אֶל הַמִּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן וְדִבֶּר אֶל הָעָם:

(ג) וְאָמַר אֲלֵהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתֶּם קָרַבְתֶּם הַיּוֹם לְמִלְחָמָה עַל אֹיְבֵיכֶם אֵל יְרֵךְ לִבְבָּכֶם אֵל תִּירָאוּ וְאֵל תִּתְחַפְּזוּ וְאֵל תַּעֲרֹצוּ מִפְּנֵיהֶם:

(ד) כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הִהֲלִיךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם:

(ה) וְדִבְרוּ הַשְּׁטָרִים אֶל הָעָם לֵאמֹר מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בַּיִת תְּחָדָשׁ וְלֹא חָנְכוּ יָלְדָּה וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ פֶּן יָמוּת בְּמִלְחָמָה וְאִישׁ אֲחֵר יִתְחַנְּכֶנּוּ:

(ו) וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כָּרֶם וְלֹא חָלְלוֹ יָלְדָּה וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ פֶּן יָמוּת בְּמִלְחָמָה וְאִישׁ אֲחֵר יִתְחַלְלֶנּוּ:

(ז) וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרַשׁ אִשָּׁה וְלֹא לָקַחָהּ יָלְדָּה וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ פֶּן יָמוּת בְּמִלְחָמָה וְאִישׁ אֲחֵר יִקְחָנָהּ:

(ח) וְיִסְפּוּ הַשְּׁטָרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם וְאָמְרוּ מִי הָאִישׁ הַזֶּה וְיִרְאֵה וְיִרְדֵּה הַלֵּב יָלְדָּה וְיָשָׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יָמַס אֶת לִבָּהּ אֲחִיו כְּלָבָו:-

רש"י על דברים פרק כ פסוק ח

הירא ורך הלבב - רבי עקיבא אומר כמשמעו שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה ר"י הגלילי אומר הירא מעבירות שבידו ולכך תלתה לו תורה לחזור על בית וכרם ואשה לכסות על החוזרים בשביל עבירות שבידם שלא יבינו שהם בעלי עבירה והרואהו חוזר אומר שמא בנה בית או נטע כרם או ארש אשה:

ספר צדקת הצדיק - אות קנד

קנד) כשם שצריך אדם להאמין בהשם יתברך כך צריך אחר כך להאמין בעצמו. רצה לומר שיש להשם יתברך עסק עמו ושאיננו פועל בטל שבין לילה וגו' (יונה ד' י') וכחיתו שדה שלאחר מיתתם נאבדו ואינם. רק צריך להאמין כי נפשו ממקור החיים יתברך שמו והשם יתברך מתענג ומשתעשע בה כשעושה רצונו. וזה פירוש (שמות י"ד ל"א) ויאמינו בה' ובמשה עבדו פירוש משה רצה לומר כלל ששים ריבוא נפשות ישראל בדור ההוא האמינו שהשם יתברך חפץ בהם [וממילא גם כן במשה אשר הוא ממש הם וכמו שאמרו ז"ל (בבא בתרא קכ"א ע"ב) שכל זמן שהיו ישראל נזופים לא נתיחד הדיבור למשה. וכמו שנתבאר במקום אחר כי בכל חטאי ישראל חטא גם כן משה שהוא כללותם כמו בעגל היה חטא משה בשבירת הלוחות ובאמת הוא דבר תמוה וזר מאוד אפילו לקרוע ספר תורה בחמתו ולהשליכה לארץ מכתב יד סופר דעלמא כל שכן הלוחות מכתב ה'. והוא ממש חטא דעגל כמו שאמרו במקום אחר וכשנאמר לו יישר כחך ששברת ידע כי גם בני ישראל כן כמו שאמרו (עבודה זרה ה'). בואו ונחזיק טובה לאבותינו וכו' ובקברות התאווה איתא (במדבר י"א כ"ב) הצאן ובקר ישחט וכן במי מריבה ובמרגלים היה חטאו השליחות כמו שנאמר (שם י"ג ב' וברש"י) שלח לך לדעתך ואין כאן מקום לבאר כולם] ורוצה ומקבל נחת רוח מן חלק הטוב שבהם:

אורות התורה.

האדם הישר צריך להאמין בחייו. כלומר שיאמין בחיי עצמו והרגשותיו ההולכות בדרך ישרה מיסוד נפשו, שהם טובים וישרים ושהם מוליכים בדרך ישרה. התורה צריכה שתהיה נר לרגלו, שעל ידה יראה את המקום ששם הטעות עלולה, שלפעמים תתע הנפש בתהו לא דרך. אבל המעמד התמידי צריך להיות הבטחון הנפשי. האיש הישראלי מחויב להאמין, שנשמה אלהית שרויה בקרבן, שעצמותו כולה היא אות אחת מן התורה. ואות מן התורה היא עולם מלא, ההולך ומתרבה לאין שיעור, כי אפילו להתפשטות הרוחנית של גרגר חול אחד ג"כ אין מדה וקצב, ולא יכילו שנות האדם לבאר את כל המון החקים המיוסדים בחכמה ומשולבים בדעה וגבורה נוראה שבקרבן. וקל וחומר העם צריך בכללו להאמין באמונה בהירה ונלהבת מאד בחייו בנשיותיו וללכת בהם בבטחה, אז ידע איך משתמשים לאורה של תורת חיים.